

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

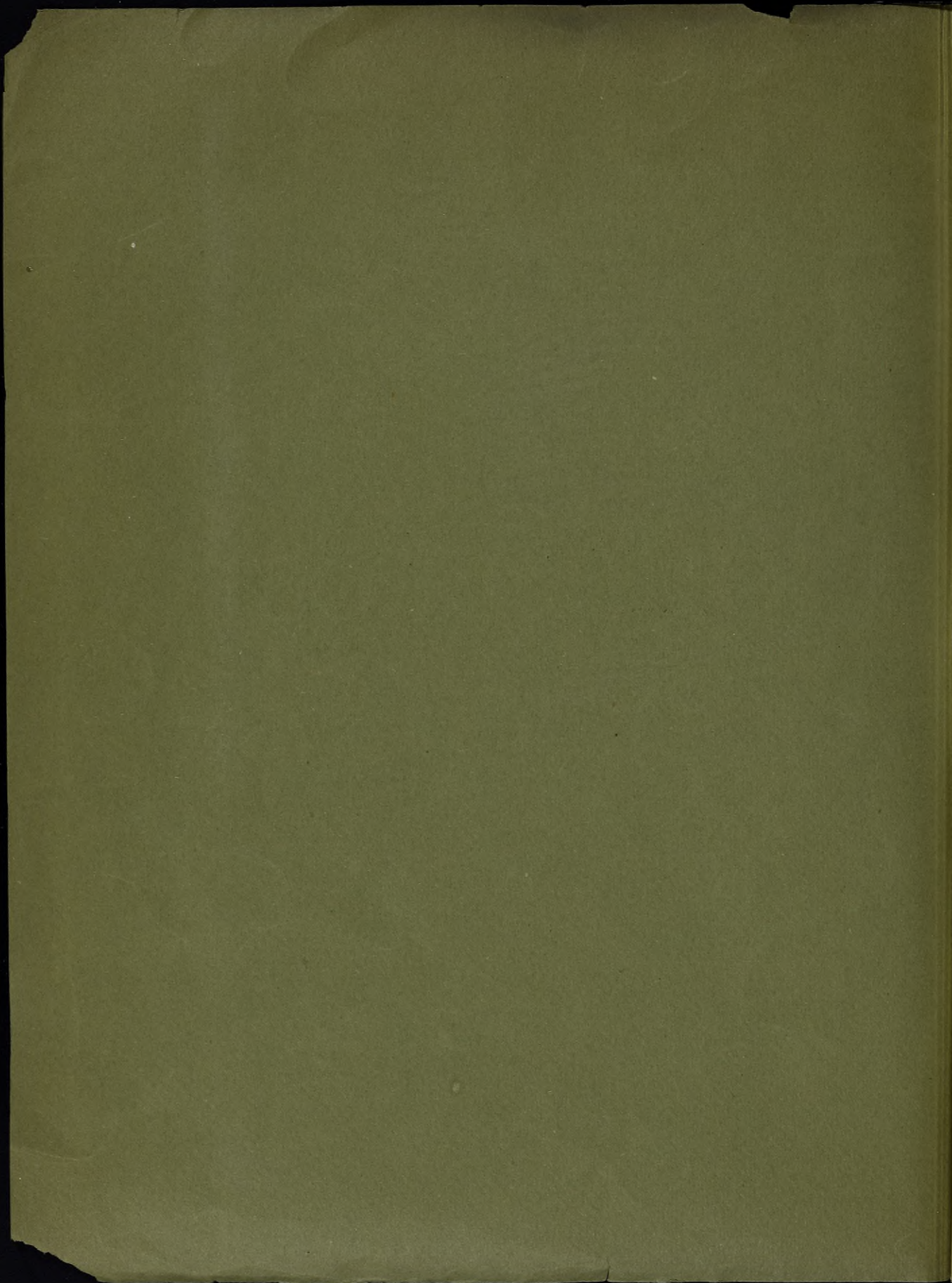
UPPSALA
UNIVERSITET

(No) 711
Lv.
(Fol.)

GULLBRÖST

af
L. Wulff

UNIVERSITETS
BIBLIOTEKET
LUND.

GULLBRÖST

ETT SOMMARMINNE UR DAGBÖKEN

BORGHOLM 1895

*hvilken ljuflig ort! En molnfri himmel,
en luft som fyller bröstet med förtjusning,
en ro, en stillhet öfver land och vatten
som blott förhöjs af löfvens glada prassel
och suset från de tusen ekars kronor . . .*

*En svala badar sig i eterhafvet
med gälla skri. En håningslysten fjäril
besöker kärligt blomma efter blomma.
Hvar fågel öfvar glad sin egen visa,
tvåtonigt en, som gök och gyllne kornsparf,
en annan fröjdar sig med hela stråfer,
och sjunger som om lifvets lycka låge
i att få tömma hela tonförrådet
i någon liten gullbröstfrökens hjärta
som ännu låter bedja sig om bröllop . . .*

På andra sidan Kalmar Sunds blå vatten
syns fasta landet, vår »heimskringlas panna».
Nu är jag icke stadd på all-farvägen,
nu väcker du ej sådan vemodslängtan,
jag är ej utestängd från hemmets bygder,
du goda land! Men aldrig kan jag se dig,
ej tänka på dig annat än med glädje
och tacksamhet och kärlek i mitt hjärta.

Det lilla torpet, här för mina ögon,
med taket täckt af näfver, torf och taklök,
och dörren på vid gafvel hela dagen. —
ja stugan är så ringa den kan vara.
Men hvem kan säja om ej nu där fostras
en ny den svenska odlingens Esajas,
en ny Linné, John Ericsson, Berzelius,
en ny Wallin, en Jenny Lind, en Geijer,
en ny de ringes och förtrycktes målsman,
olyckligas och sjukas vårdarinnor?
Välsignad vare, lilla taklöksnäste,
hvar ädel man, hvar trofast mö du fostrar
åt Sverges gamla land! Ej blott de store
som skapa namn, men hvarje ärlig bonde
som bryter bygd och odlar sina tegar,
och torparen som hjälper till att odla,
är heder värd, och värd att bli välsignad
af alla dem som älska Fosterlandet
och känna hvad det är att vara svensk.

Det är så ljuft att sitta här och tänka,
och drömma fagra drömmar för de kära
som gåfvos mig, och som jag än får älska
och än en tid får fostra eller hjälpa.
De äro gömda nu, för mina blickar,
men tanken känner vägarna till hemmet
igenom detta blå vid horisonten,
min synvidds gräns på andra sidan sundet.
Hur ljuft är ock att sända goda tankar
till mången vän som vandrar där i fjärran,
till mångt fagert hem där vänner bo . . .

De kära Döda äro också skymda
för blicken, och min tanke vet ej vägen
till deras boningar i evigheten.
Men hjärtat känner att de äro nära,

och hjärtat vet att ingen stad är närmre
än Härrans stad, fast jordebundna sinnen
ej kunna skymta, ens, hvar vägen ligger.
Dock, kärleken är starkare än döden,
och starkare än allt som skymmer blicken:
så varen alle hälsade med Frid!

Den nittonde juni.

Förunderligt! En enda hvilovecka
i skog och mark, med sol och luft och blomdoft
kan vederkvicka mod och lefnadsglädje
och åter fylla själen med de toner,
de glädjeljud, de hjärtats melodier
som dogo bort i konvensans och tvång . . .

Här sitter jag och lyss till surr och sånger
af skogens glada sångarvirtuoser,
en hvar så välbekant för mina öron.
Hör, hur förtjust han är, den lille sångarn!
Det är en Sylvia, ja hypolaïs,
som ock med skäl plär kallas polyglotta.
Hans bröst har ymnig fröjd att gifva luft åt,
och strupen hundra läten, hundra toner
att tolka den, och tusen melodier.
En sådan fart i rytterna har ingen,
en sådan öfverddådig lifslust ingen,
af alla skogens muntra musikanter:
trädlärkans sång är mera ljuft melodisk,
och rörande som den är ingen annans;
den andra lärkans jubelfyllda drillar
kan håller icke någon öfverträffa;
i tragisk täflan segrar näktergalen:
men lefnadslust och mod och glöd och vrede,
och dessemellan ömma vänskapstoner,
och brutna kärleksljud, och segerjubel
i käckä, ystra, smattrande fanfarer,
och snabba varningsrop och klara lockljud,
och sorglös glädje, . . . åter knot och vrede
och gnabb och smek i outtömlig växling, —
det allt har lille sångarkungen gullbröst!
Ja, vore jag en liten fågelkvinna —
en sylvia, förstås, och gullbröstkvinna —

nog vet jag hvilken fågelman jag valde
att lyckliggöra, lyssna till, och lyda
i lust och nöd, och skaffa ungar åt.

I början af juli.

Han:

Jag tror min själ du gråter!? Hvad går åt dig?
Är inte detta just din favoritplats
med dina »tusen ekars fagra kronor»
och annat som du ritar af i boken,
och Kalmarsundet och dess härligheter,
och »Jungfrun vinkande i luftigt fjärran»?
Är inte »himlén blå», och vattnet dito,
och solen klar, och vädret varmt och ljustigt?
Hvad, vill du inte säga det? Jag låfvar
att inte gyckla med ditt sorgeämne.
Nå, jag kan gissa . . . hm, en skjuten lärka?
ett lamm, en kalf, en häst som fingo slaktas?
Åh! han som »inte gitter höra Mozart»
och hon som »inte tål att höra Haydn»?
Han som är glad att kyrkhandboksförslaget
blef antaget så kvickt, att psalmförslaget
kan hoppas vinna lika gunstigt öde,
och Hæffner och Wallin och Lindschöld ratas? . . .
Jag vet du har en massa slika »sorger»
som ingen annan skulle lägga vid sig.
Se så, ro genast fram med hvad det är!

Jag:

Ja, du har rätt. Jag är för illa barnslig,
och om jag säger det, så ler du bara,
nej, skrattar högt åt mina dumma ögon.
Men vill du veta det, så har jag gått här
och varit ynkelig nu i flera dagar
och knappast kunnat såfva sista natten
af oro för den kära lilla fågeln,
du minns? Och jag har sutit där och lyssnat,
vid vägen och vid stenen, hela timmar,
men allt är tyst. Min rara lilla Gullbröst
är nu oåterkalleligen borta.
Han skulle säkert inte kunna tåga,
om han ej vore död. Han skulle »locka»,
han skulle varna sina små för skatan,
för kråkan, och de andra stygga djuren.

Och säkert såg han, hur hans sång förtjuste, . . .
han visste nog hur särskildt ömt han rörde
den där professorn, som med ros i munnen,
och handen full af rara gräs och blommor,
stod tåligt där och lyssnade till sången
och ville lära rytmerna och ljuden,
ja, stundtals stod och ritade, på papper,
med tecken, hur »det lilla lifvet» sjöng . . .

Han:

Han matar väl de sina, han som andra;
de flästa näktergalarna ha också tystnat.
Han finns där nog, han kommer nog igen.

Jag:

Nej, nej! Där är så tyst. Om Gullbröst lefde,
så skulle han bestämdt ej kunna tiga,
så härligt, öfverljudt han ännu hördes
den sista morgonen, som var i tisdags.
Och ser du, jag har skäl till särskild fruktan.
Det händer ofta här, att midt i snären
af ek och hagtorn, slån och ros och hassel
en katt ses lura vid de fågelnästen
där ungar höras, ja, där ungar väntas.
Han smyger då, med tigergrönt i blicken
och svansen svängande och tassen upplyft,
kring hannen, som försöker vilseleda,
så långt han kan, den hemske med det falska
i blick och gång. Med näktergalens ungar
är katten fortast färdig. Dessa arma,
som föddes blott till sång och kärleksvakor,
ha ingen tanke på försåt och faror.
Min älskling Gullbröst sjunger icke mindre,
men han är ingen drömmare, han jublar,
han spejar, varnar, lefver för att fägna
och muntra allt omkring sig, och han sitter
på ekens högsta gren, för allas blickar,
och tror att ingen ser hvar honan ligger,
och tror att allt bevekes af hans sång.
Men ack! han törstade i denna torkan,
då knappt en droppe vatten stod att finna.
Och katten vet, att den som väntar tåligt,
han vinner; och det var ju lätt att gissa
att bästa jakten på små söta fåglar
är vid den enda lilla vattengölen!
Jag vet nu inte huru detta tillgick,

men jag har mer än en gång jagat katten
när han med näktergalens stora ungar,
en efter annan, lekte dödens lek.

Han:

Men, kära bror, en mera eller mindre
af sylvior och gökar eller lärkor,
hvad gör väl det, när det finns tjugotal kvar?

Jag:

Ack tig, du vise man! Det är min Gullbröst
min egen lille sångare jag sörjer,
min egen vän, som gladde mig så ofta,
och sjöng som ingen annan för mitt hjärta,
en individ, . . . med egen sång, förstår du,
med egen lycka, egna melodier!
Gå du din väg! Låt mig få vara ensam
och sörja hvad jag vill, . . . ett lamm, en lärka,
en munter ungtupp, . . . Gullbröst framför allt.

Det sköna måste dö, jag vet det väl.
Jag vet det väl, de stunder äro korta
då rosen blommar, västanvinden leker,
och allt är lif och nöje och behag:
jag vet det väl, snart är allt sammans borta
och ingen fröjdas, ingen ler och smeker,
och ingen gråter! . . . Därför gråter jag.

Den åttonde juli.

Så talar lifvet: Håll ditt hjärta stilla;
beväpna dig med lugn, och lär omsider
att hvarje häftig fröjd blott stör din jämvikt,
din värdighet, ditt sanna mänskovärde;
den enda hugnad som är viss och värklig,
den heter pliktuppfyllelse, och hvila,
och ro i sinnet efter strid och möda:
att tåligt taga dagen som den kommer,
att kväfva vredesutbrott, styra tungan,
att ej bero af någons gunst och ogunst,
samt, först och sist, att aldrig hysa afund, —
det är receptet för en lycklig lefnad;
men fäster du ditt hjärta, vill du njuta,
och känna kärleksfröjd och vänskapsglädje,
och tillfredsställa detta skönhetsinne

som hungrar efter toner, efter bilder
och sköna lürjer, ömma ord och tankar:
vill du förkroppsliga och sammanfoga
din egen andes ideala syner
och söka dem som föremål på jorden, —
var då beredd att ständigt blifva gäckad,
besinna då att all den fröjd du vinner
är dömd att vara kort, och full af oro,
att ständigt växla mellan hopp och minne,
och omildt krossas hvarje ögonblick.

Väl sannt! Men jag har hjärtat fullt af längtan!
Jag trår till rosen, om än törnet stinger
och tusen steklar svärma kring dess blomblad.
Jag har ännu ett öra som vill höra,
och lyss till Gullbröst, om än tusen missljud
och tusen rofdjur störa mig, och hota
att göra slut på allt hvad Gullbröst heter.
All fröjd är kort, all glädje följs af saknad,
allt skönt förgår: men hur får minnet rosor
och toner, bilder, dofter och gestalter
att lefva på i vintrens långa timmar? . . .
Väl vissnar rosen, glädjens toner tystna,
men rosen blommar då i minnets lunder,
och hjärtats toner heta tro och hopp.
Jag fick dock en gång njuta, en gång lyssna,
jag fick dock genomlefva sköna stunder,
och ser på hvarje sköftad kvist . . . en knopp.

AFSKED.

Den tionde augusti.

Du kära, vackra Borgholm! Sommarläsivet
är åter slut, och åter väntar selen
i form af läxor för de små, och plikter
af tusen slag för gamla som för unga.
Rätt så! Och hemmet är dock alltid hemmet.
Men »afsked» hör ej till de glada orden!
Det väcker vemod, hvar gång solen bärgas,
hvar gång som månen åter är i nedan,
hvar gång som något lyckligt nu har svunnit
och något lefvande hört upp att lefva.
Det är med kära orter, som med mänskor
som voro vittnen till vår sorg och glädje.

Är icke hvarje afsked från ett ställe
 just likt en liten punkt i lefnadsdikten?
 Farväl då, väna Borgholm, ljufva fristad,
 du hälsobrunn för friska som för sjuka!
 För visso ha vi skäl att vara glada,
 vi som få minnas dig, — ditt fria »allvar»,
 de sköna synerna, din rika blomvärld,
 den lätta, milda, balsamfyllda luften,
 och denna eklöfsgrönska utan like, —
 att icke tala om de näktergalar
 som sjöngo för oss, gök och trast och bofink,
 och stackars liten Gullbröst, som jag sörjer
 ännu i dag, en bild af all vår glädje,
 som alltid är så oviss — och så kort.

OMKVÄDE.

(1899.)

O skönhet, skönhet! Änglalika bud,
 Hur skall jag tolka hvad du uppenbarar?
 Hvar är den värklighet, som du förklarar?
 Hvad är ditt väsen, underbara skrud?

I form, i färg, i känsla, doft och ljud
 Är någonting fördoldt, som är, som varar,
 Ett någonting som oupphörligt svarar:
 »Allt skönt, som fröjdar Anden, är af Gud!»

Men DU, som svarar: Är ej du den källa
 Ur hvilken harmoniens vågor välla?
 Är icke du min egen längtans härd?

»Ack! svarar själen, jag är blott en hägring,
 »Ett återsken, ett genljud, af den fägring
 »Som har sitt Hem i Evighetens värld.»

FR. WULFF.

